

ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ

AKADEMİK AÇIK ERİŞİM SİSTEMİ YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönerge, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi adresli bilimsel ve entelektüel çalışmaların, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde, depolanarak bilim dünyasının hizmetine sunulmasına ilişkin usul ve esasları düzenler. Yönergenin amaçları Őu Şekilde belirlenmiőtir;

- a. Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına uygun bir açık erişim sisteminin kurulması,
- b. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin bilimsel ve entelektüel birikiminin eksiksiz derlenmesi, uzun dönem korunması ve geniş kitlelerin bunlara erişiminin güvence altına alınması,
- c. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'ndeki verilerin ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerince harmanlanmasının sağlanması yoluyla üniversite ve mensuplarının görünürlüğünün artırılması,
- d. Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların uluslararası standartlara uygun olarak depolanması ve listelenmesinin sağlanması,
- e. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi ile Eskişehir Osmangazi Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çıktıların elektronik arşivinin oluşturulması,
- f. Bu yayınlara serbest, kolay, hızlı ve ücretsiz olarak erişim sağlanması yoluyla, Üniversitenin bilimsel çalışmalarının geniş kitlelerin erişimine sunulması,
- g. Araştırmacıların Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde yer alan bilimsel çalışmalarının daha yaygın kullanılmasıyla daha çok atıf almalarında yönlendirici olunması,
- h. Üniversite tarafından yurt içinde ve yurt dışında yapılan bilimsel çalışmalardan evrensel düzeyde haberdar olunmasını sağlayarak üniversitenin gerçek bilimsel performansının yansıtılması,
- i. Üniversitedeki akademisyenlerin daha önce yayınlanmamıő, ancak bilimsel içerikte olduğu düşünölen konferans ve ders notu gibi bilimsel etkinliklerinin elektronik ortamda yayınlanmasına olanak tanınması,
- j. Üniversitedeki akademisyenlerin yayın yapmaya özendirilmesi,
- k. Uluslararası açık erişim protokol ve projelerinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin katılım ve katkılarının sağlanması ve ulusal anlamda bu yöndeki çalışmalara liderlik edilmesidir.

Kapsam

Madde 2- (1) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi, üniversite mensuplarının, üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmalarını kapsar. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur;

- Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler,
- Yayımlanma aşamasında olan makaleler,
- Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- Konferans, kongre, sempozyum ve benzeri etkinlik bildirileri,
- Seminer metinleri,
- Ders malzemeleri ve ders notları,
- Teknik notlar,
- Proje çalışmaları,
- Kitaplar,
- Kitap içindeki bölümler,
- Ödüllü çalışmalar,
- Patent belgeleri,

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 42/d maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu yönergede adı geçen;

- Akademik Açık Erişim:** Araştırmacıların, kamu kaynakları ile üretilmiş bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- Akademik Açık Erişim Sistemi:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütününe içeren açık erişim sistemini,
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mensubu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi akademisyenlerini, personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- Depolama:** Bir üniversite mensubunun entelektüel katkı sağladığı akademik çalışmasını Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminde depolama sürecini,

- e. Kişisel Arşivleme:** Bir Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde depolamasını içeren süreci,
- f. Akademik Çalışma:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve mensuplarınca yaratıcı faaliyetleri ve aldıkları fonlar sonucu ürettikleri tüm araştırma sonuçlarını,
- g. Ambargo:** Araştırma sonuçlarının belli bir süre (en fazla 36 ay) erişime kapalı olmasını ifade eder.

Akademik Açık Erişim Sisteminde Yetki ve Sorumluluklar

Madde 5- (1) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mensupları;

- a.** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensupları gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarını yayın tarihini izleyen altı aylık süre içerisinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde depolamakla sorumludur. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte depolanır.
- b.** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi enstitüleri, dönem projeleri, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ile Tıp Fakültesi, tıpta uzmanlık tezlerini eser metinlerini bitim tarihlerini izleyen en geç altı ay içerisinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde depolamakla yükümlüdür. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra altı ay içinde depolanır.
- c.** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensupları farklı kurumdan yazarın işbirliği ile yaptıkları çalışmaları Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminde depolar.
- d.** Birden fazla Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolanma sorumluluğu başyazara aittir.
- e.** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubu, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarını, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son sürümlerini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminde depolanmasından sorumludur.
- f.** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubu entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde kamuya açık olarak erişim ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder.
- g.** Yasal koşullar çerçevesinde, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde depolamaya onay verir. Yayın hakları kısıtlanmış çalışmalar yayın haklarına sahip yayıncının yayınlama ortamına yönlendirilir.
- h.** Gerekli görüldüğü takdirde komisyon başkanı, Akademik Açık Erişim Sistemindeki kaynakların yayınlanmasını, Danışma Kurulu tarafından karar alınıncaya kadar sınırlandırabilir.

Madde 6- (1) Açık Erişim / Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim:

- a. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, araştırmalarını “açık erişim” seçeneği ile yayımlatmak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve depolama seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, “kamuya açık erişim” ve “ambargo süresi sonunda açık erişim” (ambargo süresi Akademik Açık Erişim Sistemine yüklenme tarihinden itibaren 36 ayı geçmemelidir) olmak üzere iki başlıkta uygulanır.

Madde 7- (1) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı:

- a. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 4/c maddesine göre üniversiteler; bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek için yüksek düzeyde araştırma yapmak ve sonuçlarını yaymakla; 42/d maddesine göre de kurumun bilimsel ve entelektüel birikimini eksiksiz derleme altına almakla görevlidir. Bu çerçevede Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi çalışması ile bu gerekliliği yerine getirmekle sorumludur.
- b. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensuplarını Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.
- c. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensuplarının Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’ne aktardıkları bilimsel çalışmaların kayıtlarını Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışılır.
- d. Yıl içinde öğretim elemanlarının Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’ne kaydettikleri bilimsel çalışmaları, eğitim-öğretim yılı sonunda hazırlanan performans değerlendirme raporları ile karşılaştırmak suretiyle kontrol eder.
- e. Yıllık performans değerlendirme raporunda bulunan ancak Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’nde bulunmayan çalışmaları listeler. Bu listeleri, öğretim elemanlarının konudan haberdar edilmesi ve gerekli işlemlerin yapılması amacıyla bölüm başkanlıklarına gönderir.
- f. Dönem projeleri, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve eser metinleri, elektronik kopyalarının Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’ne aktarılmadığı durumlarda, öğrencilerin çıkış belgeleri Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı’na onaylanmaz.
- g. Eksik olduğu tespit edilen ve uyarılara rağmen belirtilen süre içinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi’ne kaydedilmeyen çalışmalar için ilgili bölüm başkanlığına “bilgilendirme” yazısı yazılır.
- h. Akademik Açık Erişim Sistemi çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşma ve işbirliği çalışmaları Rektörlük onayına sunulmak üzere Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Madde 8- (1) Bölüm Başkanlıkları:

- a. Öğretim elemanlarının yayınlarını Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde depolamaları için bilgilendirme yapar.
- b. Kütüphane tarafından gönderilen istekleri inceler ve öğretim elemanlarına gerekli yönlendirmeleri yapar.

Madde 9- (1)Enformatik Bölümü:

- a. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, saklanması ve Ulusal Akademik Arşiv sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Madde 10- (1) Bilgi İşlem Daire Başkanlığı:

- a. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminin veri depolama sunucusunun, kurumsal güvenliğinin sağlanması, çalışır ve faal halde tutulması, barındırılması sürecini yürütür.

Erişime Açma ve Yararlanma Hakkı

Madde 11- (1) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminde bilgi kaynaklarını yayınlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir:

- a. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'ndeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.
- b. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi mensupları, üniversitede çalıştıkları sürece ürettikleri her türlü bilimsel çalışmayı, yayın haklarına uygun olarak internet aracılığı ile işlem yaparak Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'nde yayımlamak üzere kaydetme hakkına sahiptir.
- c. Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif hakkı koşullarına göre Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi'ne kaydedilir.
- d. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sisteminde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

Akademik Açık Erişim Danışma Kurulunun Oluşturulması, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 12- (1) İlk üç yıl içerisinde her yıl, üç yılın sonunda takip eden dönemlerde her üç yılda bir Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Yönergesini değerlendirmek ve Açık Erişim ile ilgili konuları görüşmek, gerekli gördüğü hallerde yönergeyi revize etme veya değiştirme çalışmaları yapmak üzere, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademik Açık Erişim Sistemi Danışma Kurulu adıyla bir kurul oluşturulur. Kurul, Rektör veya görevlendireceği Rektör Yardımcısının başkanlığında;

- a. Lisans eğitimi yapan fakültelerin dekanları veya ilgili dekan yardımcıları,
- b. Lisansüstü eğitim yapan enstitüleri müdürleri veya ilgili yardımcıları,
- c. Enformatik Bölümü Başkanı veya Yardımcısı,
- d. Bilgi İşlem Daire Başkanı,
- e. Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı ve Şube Müdürü'nden oluşur.

(2) Bu kurul, ilgili kurul başkanının çağrısı üzerine toplanır ve oy çokluğu ile karar alır.

Yürürlük

Madde 13- (1) Bu yönerge, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Senatosunca kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14- (1) Bu yönerge hükümlerini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü yürütür.